

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ 8 ΗΧΩΝ

Τά εἶδη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους

- Εἰρμολογικά:** Εἶναι τὰ σύντομα μέλη, στὰ ὅποια κάθε χαρακτήρας ποσότητος ἀντιστοιχεῖ σέ μία συλλαβή τοῦ μέλους. Πῆραν τό ὄνομά τους ἀπό τούς εἰρμούς τῶν κανόνων. Σέ αὐτή τήν κατηγορία ἀνήκουν: Τά σύντομα Κεκραγάρια, Πασαπνοάρια μέ τὰ τροπάρια τους, τὰ Ἀπόστιχα, οἱ σύντομες Δοξολογίες, οἱ Κανόνες, τὰ Ἀπολυτικά, τὰ Καθίσματα, τὰ κοντάκια, οἱ Καταβασίες κ. ἄ. Χωρίζονται σέ σύντομα εἰρμολογικά καί ἀργά εἰρμολογικά (π.χ. Ἀργές Καταβασίες)
- Στιχηρατικά:** Εἶναι πιά ἀργά μέλη, στὰ ὅποια κάθε συλλαβή τοῦ μέλους ἀντιστοιχεῖ σέ 2 ἢ 3 χαρακτήρες ποσότητος. Πῆραν τό ὄνομά τους ἀπό τὰ τροπάρια, στὰ ὅποια προβάλλεται στίχος. Σέ αὐτή τήν κατηγορία ἀνήκουν: Τά ἀργά Κεκραγάρια, Πασαπνοάρια μέ τὰ τροπάρια τους, τὰ Ἐωθινά, τὰ δογματικά ἀργά Δοξαστικά, τὰ ἀργά Δοξαστικά τῶν Ἑορτῶν καί τῶν Ἁγίων, οἱ ἀργές Δοξολογίες κ. ἄ.
- Παπαδικά:** Εἶναι τὰ πολύ ἀργά μέλη, στὰ ὅποια κάθε συλλαβή τοῦ μέλους ἀντιστοιχεῖ σέ μία ὀλόκληρη μουσική φράση. Ὀνομάζονται ἔτσι ἐπειδή ὅταν ψάλλονται ὁ Ἱερέας διαβάσει μυστικά εὐχές ὅποτε χρειάζεται περισσότερο χρόνο. Σέ αὐτή τήν κατηγορία ἀνήκουν: Τά Χερουβικά, Κοινωνικά, «Τόν Δεσπότην...», «Ἄνωθεν οἱ προφήται...», κ.ἄ.

Ἰδιώματα: Εἶναι κάποιες ἰδιοτροπίες πού ἔχουν οἱ ἤχοι καί εἶναι μοναδικές στόν καθένα ἀπό αὐτούς, π.χ. στόν Α' ἤχο ὁ φθόγγος Ζω' ἄλλοτε εἶναι φυσικός καί ἄλλοτε μέ ὕφεση.

Ἐλξεις: Εἶναι ἡ συνήθεια πού ἔχουν ὀρισμένοι δεσπίζοντες φθόγγοι σέ κάθε ἤχο νά ἔλκουν τούς γειτονικούς τους ὑπερβάσιμους φθόγγους. Οἱ ἔλξεις σημειώνονται μέ τὰ σημεία ἀλλοιώσεως πού εἶναι οἱ Ὑφέσεις καί οἱ Διέσεις.

Ὑφέσεις

Ἀπλή Ὑφεση	Μονόγραμμη Ὑφεση	Δίγραμμη Ὑφεση	Τρίγραμμη Ὑφεση
ρ	ρ̣	ρ̣̣	Δέν ὑπάρχει στό πρόγραμμα τοῦ Βυζαντινογράφου
Κατεβάζει τόν φθόγγο 2 μόρια	Κατεβάζει τόν φθόγγο 4 μόρια	Κατεβάζει τόν φθόγγο 6 μόρια	Κατεβάζει τόν φθόγγο 8 μόρια

Διέσεις

Ἀπλή Δίεση	Μονόγραμμη Δίεση	Δίγραμμη Δίεση	Τρίγραμμη Δίεση
σ	σ̣	σ̣̣	Δέν ὑπάρχει στό πρόγραμμα τοῦ Βυζαντινογράφου
Ἀνεβάζει τό φθόγγο 2 μόρια	Ἀνεβάζει τό φθόγγο 4 μόρια	Ἀνεβάζει τό φθόγγο 6 μόρια	Ἀνεβάζει τό φθόγγο 8 μόρια

Ἐπίσακτα Μέλη: Ὀνομάζονται ἐκεῖνα, πού ἐνώ ἀνήκουν σέ ἕνα ἤχο, ψάλλονται σέ ἄλλο, ὁ ὁποῖος τὰ παίρνει τοποθετώντας στήν ἀρχή τοῦ μέλους τή δική του φθορά. π.χ. Τό Κάθισμα «Τόν Τάφον σου Σωτήρ» τοῦ Α' ἤχου ψάλλεται σέ Β', τό Κάθισμα «Κατεπλάγη Ἰωσήφ» τοῦ Δ' ψάλλεται σέ πλ. Β', τὰ εἰρμολογικά τοῦ Β' ψάλλονται σέ πλ. Β' καί τὰ εἰρμολογικά τοῦ πλ. Β', ψάλλονται σέ Β' κ.λ.π.